

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла
Драгоманова
“___” ___ 2024р.

Протокол № ___

Голова Вченої ради,
Ректор УДУ імені Михайла
Драгоманова, академік
Віктор АНДРУЩЕНКО

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
за вибором аспірантів**

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)
освітньої програми ОНП з музичного мистецтва

(назва освітньої програми)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

(код та найменування галузі)

спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

(код та найменування спеціальності)

Шифр за навчальним планом СВ 02

Київ – 2024

Укладачі програми: _ **Щолокова О.П.**, доктор пед. наук, професор, завідувачка кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського, УДУ імені Михайла Драгоманова.

Глазунова І.К., канд. пед. наук, професор кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського, УДУ імені Михайла Драгоманова

Рецензенти: **Дорошенко Т.В.**, доктор пед. наук, професор, завідувачка кафедри мистецьких дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т. Г.Шевченка»

Зайцева А.В., доктор. пед. наук, професор кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського, УДУ імені Михайла Драгоманова

I. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни *«Теорія і практика музичної освіти»* для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії) розроблена відповідно до освітньої програми ОНП з музичного мистецтва, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка підготовки фахівців зі спеціальності/спеціалізації 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

(код та найменування спеціальності)

Метою навчальної дисципліни *«Теорія і практика музичної освіти»* є розвиток професійної й методичної культури майбутніх молодих педагогів-науковців через формування загальнопедагогічних і фахових компетентностей у керівництві музично-педагогічною діяльністю вихованців.

II. Орієнтовний план навчальної дисципліни

№ з/п	Назва навчальної дисципліни, шифр за навчальним планом та кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин (денна/вечірня/заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Семінареькі (практ.)	практичні	СРС
	Теорія і практика музичної освіти. Шифр за навчальним планом СВ02. 4 кредита ЄКТС		10	30		80
	Разом:	120	год ин			

III. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1 Зміст і завдання музичної освіти в контексті нових педагогічних стратегій.

Тема 1 Педагогічна стратегія *«Нова українська школа»* та її музично-освітній вектор.

Зміст теми (основні питання) Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку музичної освіти. Особистісна орієнтація освітньої діяльності, формування національних і загальнолюдських цінностей засобами музичного мистецтва. Художньо-інтегративні тенденції мистецько-педагогічного процесу.

Тема 2 Педагогічна стратегія музично-творчого розвитку особистості на основі проблемно-евристичного підходу в організації музичної діяльності.

Зміст теми (основні питання) Творча самореалізація учня - мега-задача евристичної освіти. Дидактична евристика як школа вільного розвитку. Індивідуально- особистісний потенціал (креативні, когнітивні, рефлексивні можливості). Індивідуальна траєкторія музичного розвитку особистості як шлях до самоосвіти.

Модуль 2. Інструментально-виконавська діяльність у формуванні творчої особистості.

Тема 1 Методичні засади інструментального навчання в системі музичної освіти
Зміст теми (основні питання) Поняття навчального процесу в інструментальному навчанні, режиму організації систематичних занять з музичного інструменту. Формування умінь самостійної роботи над музичним твором, раціонального розподілу часу та планування навчальних завдань. Знайомство з методичною літературою з питань навчання гри на музичному інструменті.

Тема 2 Методика формування інструментально-виконавської надійності.
Зміст теми (основні питання) Поняття впливу емоційного стресу на надійність музичного виконавства. Евстрес і дистрес. Організація особистісно-орієнтованого інструментального навчання, що передбачає формування інструментально-виконавської надійності.

Модуль 3 Хорова діяльність як засіб колективної творчості.

Тема 1. Хор як засіб музичної комунікації та міжособистісної взаємодії.
Зміст теми (основні питання). Суб'єкт-суб'єктні взаємини в хорovому колективі. Виховання в колективі та через колектив. Емоційно-ціннісне ставлення до творів хорovого мистецтва. Застосування інтерактивної музично-освітньої технології (позитивна взаємозалежність, художня взаємодія, взаємонавчання, групова підзвітність, міжособистісне спілкування та спільне виконання завдань в хорovих групах).

Тема 2. Методика створення художнього образу в хорovій музиці
Зміст теми (основні питання). Специфіка створення художнього образу в хорovому виконавстві. Художній аналіз хорovого твору. Засоби хорovої виразності. Розвиток вокально-хорovих умінь та особистісних якостей учасників хорovого колективу. Утілення художнього смислу хорovого твору під час концертного виконання. Засоби диригентської виразності як елемент колективної комунікації.

III. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник /А.М.Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Дмитриченко М.Ф. Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.Ф.Дмитриченко, Б.І.Хорошун, О.М.Язвінська, В.Д.Данчук. – К.: Знання України, 2007. – 440 с.
3. Давидов М. Музично-виконавська майстерність / М. Давидов // Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції «Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів»: історія, теорія та методи формування (Київ, 18-20 квітня 2012). – Київ: вид.центр КНУКІМ, 2012. С.36-38.
4. Масол Л.М. Концепція загальної мистецької освіти / Л.М.Масол. // Мистецтво та освіта. – 2004. – №1 (31). – С. 2–5.
5. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посібник / О.М.Олексюк. – К.: Київ, ун-т Б.Грінченка, 2013. – 248 с.
6. Орлов В.Ф. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін / В.Ф.Орлов // Монографія. За заг ред. І.А.Зязюна. – К.: Наукова думка, 2003. – 276 с.
7. Отич О.М. Мистецтво у розвитку індивідуальності педагога: історичний і методологічний аспекти: [монографія] / О.М.Отич; за наук.ред І.А.Зязюна. – Чернівці: Зелена Буковина, 2008. – 440 с.
8. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М.Падалка – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
9. Пігров К.К. Керування хором / К.К.Пігров. – Київ: Муз. Україна, 1962. – 204с.
10. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти /І.П.Підласий. - Київ: Слово. 2004.— 616 с.

11. Проект Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – Київ.: Шкільний світ. 2001. – 2с.
12. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.–метод. посібник / О.Я. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.
- 13.. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник /О.П.Рудницька. – К.: “Інтерпроф”, 2002. – 270 с.
14. Роменець В. П. Психологія творчості: Навч. посібник для університетів / В. П. Роменець. – К., 2001. – С. 194.
15. Розов В.І. Адаптивні антистресові психотехнології: навч. просіб. / В.І.Розов. – Київ: Кондор. 2009. – 276 с
16. Рудницька О.П. Основи викладання мистецьких дисциплін. – Київ: АПН України, 1998. 183с.
17. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 344 с.
18. Сисоєва С.О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня: монографія / С.О.Сисоєва. – К.: Поліграфкнига, 1996. – 406 с.
19. Троцько Г.В. Педагогічна майстерність / Г.В. Троцько. – Харків: ХДУ. 1995. – 117с.
20. Шевченко О.Т. Психологія кризових станів: Навч. посіб. / О.Т.Шевченко. – Київ: Здоров'я, 2005. – 120 с.
21. Щолокова О.П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя: Навч. посібник /О.П.Щолокова. – Київ: Віпол, 1996. – 170 с.
22. Юник Д.Г. Виконавська надійність митців музичного мистецтва: концептуальний аспект // Наукова школа Г.М. Падалки. Колективна монографія / під наук. ред. А.В. Козир / Дмитро Григорович Юник – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. 402 с., С. 121-151.
23. Ятло Л.П. Теорія та методика роботи з дитячим хором: Навчальний посібник. – 2-ге вид. / Л.П.Ятло. – Умань: РВЦ Софія. 2009. – 172 с.

Допоміжні інформаційні джерела

1. Болгарський А.Г. Деякі аспекти формування художньо-творчих вмінь у майбутнього вчителя музики. // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики. Зб. наукових праць. – Київ: УДПУ. 1997. – С.290-293.
2. Богданова І.М. Модульний підхід до професійної підготовки вчителя / І.М. Богданова. – Одеса: Маяк.1998. – 350с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: [методичний посібник для студентів магістратури]/С.С. Вітвицька. Житомир: пед. університет.2003. – 232с.
4. Зязюн І. А. Сагач С. М., Краса педагогічної дії. Київ: 1997. - 302с.
5. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: Посіб. для вчителів. / І.А.Зязюн. – К.: МАУП, 2000. – 309 с.
6. Кириленко Т.С. Психологія: емоційна сфера особистості: [навчальний посібник] / Т.С. Кириленко. – Київ: Либідь.2007. – 256с.
7. Танько Т.П. Музично-педагогічна освіта в Україні. – Харків: Основа, 1998. 192с.

Інформаційні ресурси

1. Бойко Ю. І. Мультимедіа як інструмент невербального навчання [Електронний ресурс] // Наукова інтернет-конференція “Простір і час сучасної науки” (22-24.04.2013 р.) : [сайт] / Ю. І. Бойко. – Режим доступу : <http://int-konf.org/konf042013/206-boyko-yu-multimeda-yak-nstrument-neverbalnogo-navchannya-na-zanyatt-z-nozemnoyi-movi.html>.

2. Гаврілова Л. Г. Використання освітнього веб-сайту “Мультимедійні технології в музичній освіті” у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів музики [Електронний ресурс] / Л. Г. Гаврілова // ІТЗН | Інформаційні технології і засоби навчання. Том 42, № 4 (2014). – С. 131 – 140. – Режим доступу до журн.: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/current/showToc#.VCm0tzYyfIU>.

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет/Інститут

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

___Теорія і практика музичної освіти___
(назва навчальної дисципліни)
ОНП з музичного мистецтва
(назва освітньої програми)
Рік навчання 3 , семестр 5 *
Форма навчання *денна*

Додаток 6

Емблема
факультету/
інституту
(за наявності)

Галузь знань*
01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність*
014 Середня
освіта(Музичне
мистецтво)
(шифр, назва)

Третій (освітньо-
науковий) рівень
вищої освіти доктор
філософії

Кафедра
та викладач

Кафедра фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва
Викладач/викладачі: Глазунова Ірина Кимівна
Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=vpVyYhkAAAAJ&hl=uk>
E-mail: (адреса корпоративної пошти викладача) i.k.hlazunova@npu.edu.ua
Лінк на курс в Moodle (за наявності) *:

I. Основна мета/цілі навчання Розвиток професійної й методичної культури майбутніх молодих педагогів-науковців через формування загальнопедагогічних і фахових компетентностей у керівництві музично-педагогічною діяльністю вихованців.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі*
Вибіркова
Цикл професійної підготовки

III. Обсяг навчальної дисципліни	<i>Кількість кредитів</i>	4
	<i>Загальна кількість годин</i>	120
	<i>Лекційні заняття</i>	10
	<i>Семінарські/практичні заняття</i>	30
	<i>Самостійна робота</i>	80

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	Модуль 1. Зміст і завдання музичної освіти в контексті нових педагогічних стратегій. Тема 1. Педагогічна стратегія «Нова українська школа» та її музично-освітній вектор. Тема 2. Педагогічна стратегія музично-творчого розвитку особистості на основі проблемно-евристичного підходу в організації музичної діяльності. Модуль 2. Інструментально-виконавська діяльність у формуванні творчої особистості. Тема 1. Методичні засади інструментального навчання в системі музичної освіти. Тема 2. Методика формування інструментально-виконавської надійності. Модуль 3. Хорова діяльність як засіб колективної творчості. Тема 1. Хор як засіб музичної комунікації та міжособистісної взаємодії. Тема 2. Методика створення художнього образу в хоровій музиці.
V. Результати навчання	Сформована Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій у музикознавстві, педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог. Сформовані Загальні компетентності (ЗК) – здатність до музично-освітньої діяльності на основі стратегічної політики держави у сфері мистецької педагогіки. Сформовані Спеціальні компетентності (СК) - спроможність здійснення організаційно-управлінських та концертно-виховних заходів у сфері інструментального виконавства; здатність до керівництва хоровою діяльністю із застосуванням засобів колективної художньої комунікації.
VI. Порядок і критерії оцінювання	Форма підсумкового контролю - залік. Критерії оцінювання знань: оперування термінологією, знання основних положень, відстоювання своєї точки зору, чіткість висловлювань, ясність мови, активна участь у дискусіях. Шкала ECTS. Оцінювання компетентностей аспірантів здійснюється за шкалою ECTS (100-бальною) та її узгодженими величинами з національною шкалою оцінювання. Для визначення якості досягнень магістрів застосовуються відповідні характеристики, що визначені в межах оцінної системи на факультеті мистецтв (100-90 балів – відмінно, A; 89-80 б. – дуже добре, B; 79-70 б. – добре, C; 69-65 б.– задовільно, D; 64-60 б. – достатньо, E). A - відмінно – вільне володіння музично-освітнім тезаурусом, основами мистецько-педагогічних знань, здатність надати характеристику засадничим положенням новітніх освітніх стратегій, здатність окреслення перспектив теорії і практики музичної освіти в Україні; сформованість умінь інструментально-виконавської надійності, колективної художньої комунікації. B – дуже добре - достатньо вільне володіння музично-освітнім тезаурусом, знання основних принципів та провідних тенденцій в сучасній освіті; обізнаність з провідними мистецько-освітніми концепціями і стратегіями та здатність включити елементи цих стратегій у власну практичну роботу; здатність до колективної художньої комунікації; сформованість умінь інструментально-виконавської надійності.

С - добре - відносно повне володіння музично-освітнім тезаурусом, обізнаність з основними тенденціями та провідними концепціями розвитку сучасної музичної освіти, недостають впевнене володіння вміннями включити елементи цих стратегій у власну практичну роботу; володіння не в повній мірі методиками формування інструментально-виконавської надійності та колективної художньої комунікації.

Д - задовільно – засвоєння теоретичного навчального матеріалу в неповному обсязі, недостатня впевненість в обґрунтуванні власної науково-педагогічної позиції щодо сучасного стану і перспектив розвитку музично-освітньої сфери у річищі нових педагогічних стратегій, неточності у застосуванні методики формування інструментально-виконавської надійності та методики міжособистісної взаємодії.

Е -задовільно - засвоєння інформації в неповному обсязі, плутанина у визначенні основних теоретичних понять і методичних категорій, недостатня здатність переконливо відстоювати власну думку, неточності у застосуванні музично-освітніх методик з гармонізації художньої комунікації та формування виконавської надійності.

FX - незадовільно – низький рівень засвоєння методичного тезаурусу, плутанина у визначенні основних категорій та понять, відсутність аргументів для вироблення власної науково-методичної позиції.

VII. Політика курсу*

Не толеруються будь-які форми порушення академічної доброчесності та наукової етики.

**VIII. Основні
інформаційні
ресурси**

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник /А.М.Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Дмитриченко М.Ф. Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.Ф.Дмитриченко, Б.І.Хорошун, О.М.Язвінська, В.Д.Данчук. – К.: Знання України, 2007. – 440 с.
3. Давидов М. Музично-виконавська майстерність / М. Давидов // Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції «Виконавська майстерність музикантів-інструменталістів»: історія, теорія та методи формування (Київ, 18-20 квітня 2012). – Київ: вид.центр КНУКІМ, 2012. С.36-38.
4. Масол Л.М. Концепція загальної мистецької освіти / Л.М.Масол. // Мистецтво та освіта. – 2004. – №1 (31). – С. 2–5.
5. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посібник / О.М.Олексюк. – К.: Київ, ун-т Б.Грінченка, 2013. – 248 с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри _фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва_____
протокол № 2 ___ від 16 жовтня 2024р._____

---

* Не є обов'язковим структурним елементом робочої програми навчальної дисципліни (силабуса). Також за рішенням гаранта та науково-методичної ради факультету/інституту відповідно до специфіки освітньої програми, в межах якої викладається навчальна дисципліна, можуть бути додані інші структурні елементи робочої програми навчальної дисципліни (силабуса) або змінено її технічне оформлення
